

**Узроци промене
стања кретања и
промене облика**

У претходном поглављу смо причали
о кретању и о томе како се описује:

путања

t

S

V

Али нисмо причали о **узроцима**
промене стања кретања или промени
облика.

Зашто тела
мењају стање
кретања (брзину,
правац или смер
кретања) или свој
облик?

Тела мењају стање кретања или се деформишу услед узајамног деловања (интеракције) једног са другим телом.

**Сва деловања су узајамна или
обострана јер сва тела која
учествују у интеракцији мењају
стање кретања или облик.**

Врсте узајамних деловања

1. са непосредним додиром између тела
2. без непосредног додира између тела

**Узајамна деловања са
непосредним додиром
тела**

1. Деформације (деловања са променом облика и димензија тела)

- истезање
- сабијање
- савијање
- увртање...

Деформације могу бити:

пластичне (трајне)
деформације

еластичне (привремене)
деформације

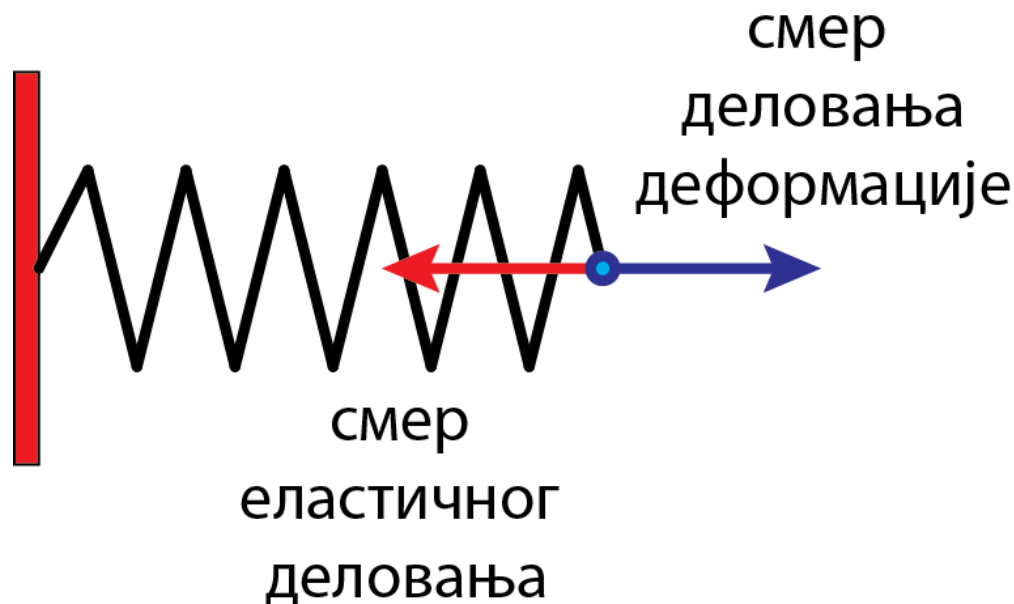

Еластична тела се после престанка деловања другог тела (савијање, увијање, сабијање...) увек враћају у првобитни облик - сунђер, гумица, лењир...

Смер еластичног деловања је увек **супротан** од смера деловања које врши деформацију.

Јачина еластичног деловања и деловање тела које врши деформацију су **једнаке**.

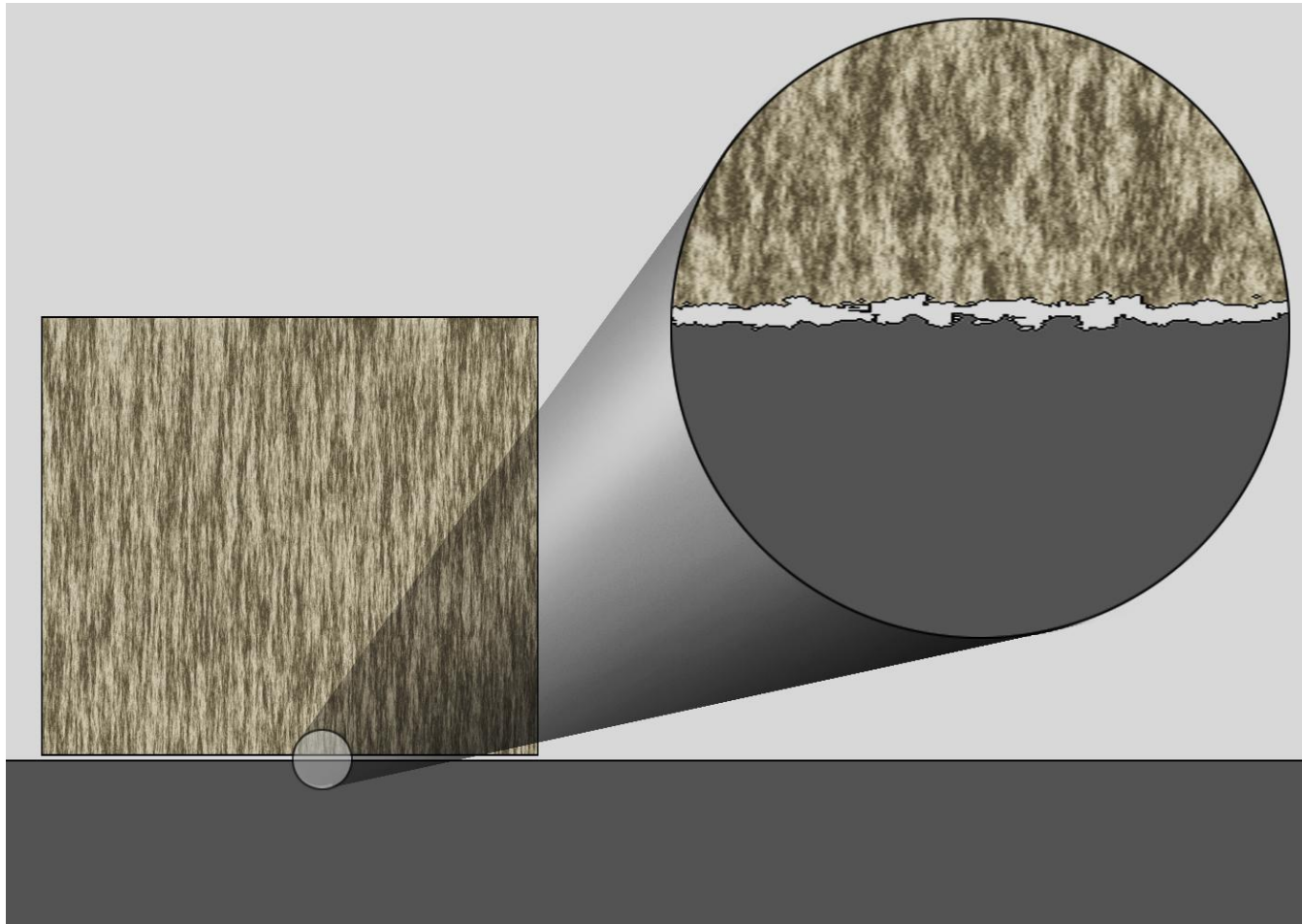
2. Трење

- Трење се јавља између два тела која се крећу и додирују.

Примери су трљање руку, клизање по леду, кретање креде по табли, заустављање лопте која се котрља по трави, кочење аутомобила...

Узрок трења су микроскопске неравнине на додирним површинама тела

**Смер деловања трења је увек
супротан од смера кретања**

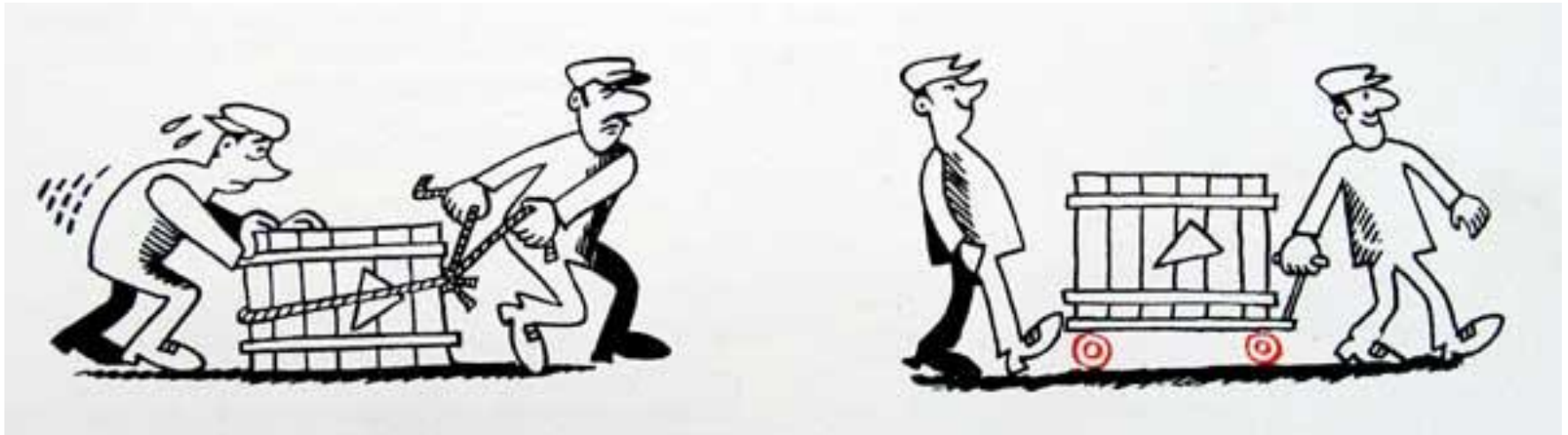
Јачина трења зависи од :

- **углачаности** додирних површина тела и
- **јачине притискања** између тела.

Трење је увек јаче ако су додирне површине храпаве и ако се тела јаче притискају.

Постоје две врсте трења:

- трење клизања
- трење котрљања

Трење клизања је увек јаче.

3. Отпор средине

Тела при свом кретању кроз неку средину(вода, ваздух...) наилазе на отпор те средине. Смер тог отпора је увек супротан од смера кретања- отпор средине успорава кретање.

Јачина отпора
средине зависи од:

- облика тела,
- брзине тела и
- густине средине.

Ако излазимо из воде, да ли се
отпор средине повећава или
смањује?

Зашто?

**Који облик тела пружа
највећи отпор?**

**О чему смо данас
причали?**